

med at lade "den fundne struktur give udtryk for" noget, fordi det til syvende og sidst vil betyde, at man forsøger at få en subjektiv udlægning af digtenes indhold til at stemme med en objektiv fremstilling af deres udseende. Faren for selvbedrag og cirkelslutninger er altså overordentlig stor. Der er det næppe utilbørligt at opfatte eksistensen af en bevidst numerisk teknik som et udslag af ønsket om at demonstrere et litterært tilhørsforhold. Spørgsmålet om talmønstre kan altså muligvis gøres til et kriterium for, om en digter overhovedet er "augustæisk" eller om han blot tilfældigvis har levet og skrevet på den tid. I denne henseende kan der således ikke være nogen tvivl om, at den middelalderlige kristne poet Metellus fra Tegernsee (ca. 1150 e. kr. f.) i langt højere grad er i pagt med augustæisk lyrik, end f.eks. Ovid er det.

Jeg skal tillade mig at slutte med en mere privat bemærkning. Min *Langages*-artikel om *Bucolica* er blevet forsinket af forskellige økonomiske grunde. Jeg har imidlertid godt en snes dupliserede eksemplarer af den (i let udvidet version), som evt. interesserede kan få gratis ved henvendelse til redaktionen af *poetik*.

Note: Efter at Jens Juhl Jensen havde fået forelagt Karsten Olesens indlæg er dette blevet omarbejdet. Vi har aftrykt det omarbejdede indlæg.

I forbindelse med Jens Juhl Jensens artikel har vi endvidere modtaget følgende:

Stud. mag. L. Aagaard-Mogensen: *Semi-matematiske spil med tal*.

Ud fra den betragtning, at ethvert sprogligt stof må realiseres lineært, og at poesi er hermed udfyldte abstrakte mønstre etableret på et kvantitativt grundlag, er Vergils *Georgica* (skrevet ca. 30 f.K.), ifølge en såkaldt kvantitativ analyse, at betragte som en litterær enhed (?). Ræsonnementet er følgende:

1. *Georgica* består af 2188 heksametre fordelt på fire libri: 514, 542, 566, 566. Antallet af heksametre delt med antal libri giver 547, der er et primtal, hvilket er et vigtigt indicium for værkets enhed.

Antal heksametre i hver liber er lig to gange et primtal: 257, 271, 283, 283 – hvilket skulle etablere en ligestilling mellem et vilkårligt sæt af to eller flere libri.

Endvidere er libri ordnet således, at intet af dem er kortere end det foregående, hvilket også giver enheden. (?)

Georgica er tilegnet Maecenas; dette navn forekommer kun een gang i vokativ i hver liber: i I' - andet vers; i II' - 41ende vers; i III' - 41ende vers; i IV' - andet vers. Herved fastslås at et af digtets egentlige tema uafhængigt, men åbenbart (?) essentielt element, forekommer i ensartede positioner.

Disse "dimensioner" siges at udgøre et så gennemført grundmønster at det skulle være korrekt at betragte de fire libri som eet værk og ikke en samling på fire.

2. Tænk dernæst på følgende spil: "Gud skabte de hele tal; resten er menneskeværk."

Tallene har deres eget mystiske liv. Derfor sker "sammentræf" langt oftere end man kan godtgøre ved sandsynlighedsteori.

Der er en teori om at Shakespeare arbejdede på en del af Kong James' bibeloversættelse. Hvis du er i tvivl om denne teoris rigtighed, er en måde at godtgøre den på: Hvis du slår op i denne bidel på den 46ende salme og tæller til ord nr. 46 er det 'shake'. Tæl dernæst til ord nr. 46 bagfra (ordet 'selah' er ikke en del af salmen), – det er 'spear'. Hvorfor 46? Jo, da Kong James' autoriserede udgave blev fuldført i 1610 var Shakespeare netop 46 år gammel.

Eller: Komponisten Bach. – Bach vidste, at summen af BACH – idet vi tilordner A:1, B:2, &c. – er 14, et multiplum af det hellige tal &. Han vidste også, at summen, ved at

anvende et gammelt tysk alfabet, er 41, det omvendte af 14 såvel som det 14ende primtal, når vi regner 1 som primtal. På denne "storslåede" enhed (14-41) udarbejdede han sin musik (fx. har det første tema i hans *Wohltemperiertes Klavier* 14 toner). (Er disse bidrag til tallenes ontologi?)

Om vi mener beviskraften bæres af et primtal eller et helligt tal kan vel komme ud på eet. Kald dem kvantitativ analyse eller talmystik.

Jeg siger ikke at den analyses kriterier ikke er lige så gode normsæt som alle andre kunst-kritiske normsæt, men de kan ikke tjene som instrument for en videnskabsmand.

3. Se på denne opgave: -- Indsæt det manglende bogstav:

I	L	Q
A	E	L
M	P	-

Hvordan? Måske kunne vi bruge numerologien: Tilordn A:1, B:2, &c.:

I:
$$\begin{array}{ccccccc} 8 & 9 & 7 & 12 & 5 & 17 \\ & 1 & & 5 & & 12 \\ 12 & & 11 & & 9 & & \\ & 13 & & 16 & & - & = 21 \end{array}$$

II:
$$\begin{array}{ccccccc} 9 & 3 & 12 & 5 & 17 \\ & 4 & & 7 & & 12 \\ 1 & & 5 & & 12 \\ 13 & 3 & 16 & 5 & - & = 21 \end{array}$$

I I er differensen taget vandret, i II lodret; i begge tilfælde er resultatet 21, hvilket iflg. vor tilordning må give: U. Hvorfor er U rigtig? Numerologen: 21 er et multiplum af 3 og 7 (både prim- og hellige tal).

Det er også videnskabelig praksis at godtage resultater, der kan bruges; ligesom vi heller ikke kan anfægte numerologens omhu. Men videnskabsmanden må kunne forklare at hans operationer er anvendelige på fænomenet.

Det er rigtigt at primtal har visse nærmere definerede egenskaber i matematik, men disse kan ikke, uden videre, overføres til et vilkårligt andet område.

Spillet (3) kan opfattes som et positionsspil; bl.a. fordi elementerne er uafhængige af hverandre, i modsætning til (1) og (2); betragter vi (1) på samme måde, opererer vi med ord, digtes materiale, ikke digte.

Alle materialer er ikke lige velegnede til at lave bøger af, men du kan ikke finde ud af fx. hvad en bog er om, ved selv en nok så videnskabelig analyse af det den er af.

Man kan heller ikke afgøre om et stykke land bør fredes ved at måle det op.

Grundbetragtningen i (1), at "alt sprogligt stof må realiseres lineært", er ikke udtømmende, thi fx. digte er ikke ord på papir, jeg skal læse det, jeg kan recitere dem, synge dem, overhøre elever i dem, &c.

Ja, hvad er digte uden (en af) disse ting?

Digte er sproglige fænomener, ikke ordsammenstillinger; den kvantitative analyse synes at overse dette. Vi kunne sige, at den viser 'formelle kvaliteter'. Vi kan også give en grammatisk redegørelse for ethvert sprogligt stof; men denne 'formelle demonstration' ville ikke berøre stoffets indhold – det mening.

Ville analysen blive rimeligere kombineret med andre typer analyser? Den mister ikke derved sit tilfældige præg.

Om vi accepterer en metode som videnskabelig afhænger ikke af i hvor vid udstrækning den er anvendelig og hvor overbevisende vi kan godtgøre dens anvendelighed, men beror vel til syvende og sidst på om den giver adæquat forståelse.

Den kvantitative analyse kan ikke være udtryk for en sådan, siden den overset dette så, måske det mest, fundamentale ved digte.

☆☆☆☆

Om poesi og talforhold se også

Per Nykrog, *La composition du Roland d'Oxford*, Romania LXXXVIII, 1967, p.509-26.

red.